

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quęstio secunda. Vtrum Deus possit aliquod infinitum actu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

salitas creata excedere in producendo multa. Propter quod necessario sequitur quod ipsa sit infinita.

20 AD PRIMVM argumentum dicendum quod duplex est infinitum scilicet priuatiue quod natu est finiri, & nondum habet finem, sicut motus cæli potest dici infinitus, & omnis motus citra terminum, & tale infinitum est possibile & imperfectum, nec potest Deo attribui, & de hoc procedit argumentum. Alio modo dicitur infinitum negatiue, quia caret omni limitatione que competit rebus creatis, & hoc modo perfectius est esse infinitum quam finitum, perfectior enim est negatio imperfectionis saltem ratione nature subtractæ quam sit affirmatio: Et hoc modo infinitum competit Deo.

21 Ad secundum dicendum est quod potentia non exceditur a scientia, nec e conuerso cum sint idem, licet obiectum excedatur ab obiecto, vtriusque tamen obiectum est infinitum in potentia respectu actus successiuus, & in talibus vnum potest excedere alterum.

QVÆSTIO SECVNDA.

Vtrum Deus possit facere aliquod infinitum actu.

Tho. 1. q. 7. ar. 3. & 4.

Occasione eius quod dictum est q. præc. nu. 13. Quæritur, vtrum Deus possit facere aliquod infinitum actu. Et videtur quod non, quia de ratione infiniti est quod non possit pertransiri neque a finito, neque ab infinito, vt probatur. 6. Phisic. sed si infinitum esset productum quodammodo esset pertransitum, ergo &c.

2 Item impossibile est effectum æquari suæ causæ æquiuocæ, sed si Deus produceret effectum infinitum ille adæquaretur suæ causæ æquiuocæ (scilicet Deo) quia infinito nihil est maius, non solum secundum quantitatem molis sed etiam secundum quantitatem virtutis, quia in magnitudine infinita non potest esse virtutis finita, vt probatur 9. Phisic. sic ergo &c.

3 Item infinitum est cuius quantitatē accipiētibz semper est aliquid sumere extra, vt dicitur 3. Phisic. sed si infinitum esset actu, nihil eius esset sumere extra, ergo contra rationem infiniti est esse actu, & sic idem quod prius.

4 IN CONTRARIVM arguitur, quia Deus potest sub qualibet specie producere aliquod indiuiduum, sed si sub qualibet specie figuræ esset producta aliqua figura, illæ figuræ essent actu infinitæ, ergo &c.

5 Item Deus potest facere quicquid non repugnat rationi rei, sed rationi quantitatis non repugnat infinitum, imò finitum & infinitum quantitati conueniunt, vt dicitur 1. Phisic. ergo &c.

6 RESPONSIO. Quæstio ista non intelligitur de infinito secundum essentiam (vtrum deus possit aliquod tale infinitum producere) cum constet omnem creaturam necessario limitari ad certum genus & ad certam speciem, intelligitur ergo de infinito secundum quantitatem quod est duplex, scilicet secundum magnitudinem, & secundum multitudinem, sicut est duplex quantitas, continua videlicet & discreta. Primo ergo videamus, vtrum repugnet nature rei creatæ infinitas secundum multitudinem: & secundò an repugnet ei infinitas secundum magnitudinem. Adhuc circa primum primò ponetur illud, quod est clarum, & ab omnibus concessum: & secundò inquiretur de eo quod est dubium.

7 QVANTVM ad primum sciendū est, quod conceditur ab omnibus, quod in ordinatis per se & essentialiter impossibile est dare multitudinem infinitam actu, cuius ratio est, quia si in ordinatis per se & essentialiter esset multitudo actu infinita in illa multitudine esset aliqua species virtutis vel perfectionis infinitæ, consequens est falsum, ergo & antecedens: falsitas consequentis patet, quia infinita perfectio non potest cōpetere nisi Deo, consequentia probatur, quia in ordinatis essentialiter semper vnum est perfectius altero, nec est dare duo in æquali gradu perfectionis, necesse est ergo in tota multitudine ordinatorū essentialiter quod vnum sit perfectius cæteris omnibus. cum igitur in multitudine infinita sit perfectio infinita, oportet quod similis sit in aliquo vno illius multitudinis. Alia autem sunt quæ ordinantur accidentaliter sicut indiuidua sub vna specie, & talia possunt produci dupliciter, successiue, vel simul, si successiue, impossibile est quod inchoado ab

vno, vel a quocumque (dum tamen finitis) deueniatur aliquid quando ad multitudinem actu infinitam: cuius ratio est, quia de ratione infiniti est quod quātacumque eius pars accipiatur, & quotiescumque, quod semper restet aliquid accipiendum. Propter quod contra rationem eius est, quod in accipiendo partem post partem, ipsum sit vnquam actu acceptum, & quia illud non potest fieri, quod est contra rationem rei, ideo isto modo non possunt produci actu infinita, nec solum est hoc verum in rerum productione, sed etiam in earum cognitione, si enim deus cognosceret vnum post aliud, non cognosceret actu infinita.

8 Si verò indiuidua sub specie simul producantur sic dubiū est, an deus possit infinita actu producere, pura infinitas animas, & est hic duplex modus dicendi, vnus est quod Deus potest infinita producere actu. Quod probatur dupliciter. Primò sic, Deus potest simul & actu tot producere quot potest producere in potentia successiue, nisi natura rei requirat successione, & hoc patet statim, quia vbi non est repugnantia ex parte rei non est defectus ex parte Dei, si ergo natura rei non requirat successione, sed patitur simultatem, deus potest in talibus tot producere simul quot successiue, sed natura animarum quæ possunt a Deo produci, non requirit successione, ergo Deus potest tot animas simul producere quot potest producere successiue, si autem essent tot productæ necessario essent infinitæ, ergo &c. Quod essent infinitæ patet, quia si essent finitæ tunc per productionem successiuam animarū transiret illud quod esset actu productum (omne enim finitum transiret per cōtinuam acceptionem alicuius finiti) & sic deus non potuisset producere tot simul quot successiue, cuius oppositum probatum est.

9 Secunda ratio talis est, Deus potest simul tot animas producere quot possunt participare naturam anime, hoc patet, quia non habet inter se oppositionem, nec successione necessarium ordinem, sed si tot essent productæ necessario essent infinitæ, ergo Deus potest animas infinitas actu producere. Minor probatur, si enim anime sic productæ essent in numero finito ultra illum numerum Deus non posset aliquam animam producere cum ponatur quod tot sunt productæ quot possunt naturam anime participare. Hoc tamē est absurdum, (scilicet quod Deus sit limitatus ad producendum certum numerum animarum ultra quæ nullam posset producere) ergo oportet dicere quod illæ essent infinitæ. Sic igitur dicunt isti quod deus potest hoc modo producere infinita. Huius opinionis quæ est satis probabilis fuerunt Auicenna, Agazel, & quidam alii: Et mihi ipsi visum est aliquando.

10 Alius modus est qui videtur probabilior, videlicet quod deus non potest facere infinita actu, non propter impotentiam sui, sed propter repugnantiam rei: & ad probandū istam conclusionem primò ponentur rationes per quas aliqui eam probant, & videbitur quantum cōcludant, & deinde adducentur quædam aliæ rationes quæ videntur efficaciores.

11 Rationes per quas aliqui probant prædictam conclusionem sunt duæ. Prima talis est, quia oportet omnem multitudinem esse in aliqua specie multitudinis, species autem multitudinis sunt secundum species numerorū, nulla autem species numeri potest esse infinita, cum numerus sit multitudo mensurata per vnū, ergo impossibile est aliquam multitudinem esse actu infinitam. Secundo, quia omne creaturam comprehenditur sub aliqua certa intentione creatantis, sed infinita multitudo si esset non posset cōprehendi sub certa intentione, sicut nec sub certo numero, quare, &c.

12 Sed istæ rationes parū cōcludunt, cum enim primò dicitur quod omnem multitudinem oportet esse in aliqua specie multitudinis, potest dici quod multitudo, vel totum discretum non est aliquid vnū secundum rem, sed multa quorū quoda libet est aliquid indiuiduū alicuius speciei sub aliquo genere, & sic esset de infinitis hominibus si essent, nā quilibet eorum esset in specie humana, sed nūquid oportet ipsam multitudinem quæ numeramus esse in aliqua specie sicut res numeratas? forte diceret aliquis & probabiliter quod non, quia licet vnitas generis, & speciei sit vnitas ratiois, tamen vnitas suppositi vel indiuidui sub specie est vnitas rei, intellectus enim non facit singularitatem in rebus sicut vniuersalitatem, & ideo cum nulla multitudo sit vnum secundum rem, ipsa non est indiuiduū alicuius speciei, nec

debeo querere ipsius aliquam speciem. Adhuc multitudo nihil reale addit super res quæ multæ dicuntur, sicut nec vnitas, vt prius dictū fuit, ad quid ergo ipsius multitudinis secundū se oportet querere aliquā specie præter specie rerum quæ multæ dicuntur, cū ipsa multitudo nihil reale addit super ipsas? sed eto q̄ oporteat, nam & numerorū dicimus esse diuersas species. Et ad id quod postea addis, quod species multitudinis sunt secundum species numerorum. Potest dici quod cū multitudo sit in plus quā numerus (est enim de transeuntibus) non quicquid est de ratione numeri est de ratione multitudinis. Propter quod cū de ratione numeri sit esse mesurabile, vel numerabile & ideo nulla species numeri posset esse infinita, tamen non oportet quod hoc sit de ratione multitudinis quin possit aliqua species eius esse infinita.

13 Ad secundum dicendum quod multitudo quārum ad illud quod importatur formaliter per ipsam nō est aliquid creatum, præter res ipsas quæ multæ dicuntur, quarū quælibet est aliquid creatum, & cadit sub certa intentione creatis, & non solum quælibet secundum se, sed omnes simul, nec propter hoc oportet eas esse in certo numero, cū illa quorum non est numerus certitudinaliter sciantur ab illo, cuius scientiæ non est numerus, & ideo certitudinaliter intendi possunt.

14 Aliter potest ergo prædicta cōclusio efficacius probari dupliciter. Primò sic, sicut infinito secundū magnitudinem non potest aliquid esse maius, sic infinito secundum multitudinem non potest esse plus sed quocunq; productio à Deo potest aliquid esse plus, ergo infinitum actu nō potest esse secundum multitudinem à Deo actu productū. Maior patet, quia sicut se habet maius & minus ad magnitudinem, sic plus & minus ad multitudinem. Minor patet, productis enim quocunq; sub vna specie deus potest alia producere. Alioquin potentia esset exhausta, quod est inconueniens.

15 Ad hanc rationem respondetur quod Deus potest productio infinito secundum multitudinem adhuc plura producere, ita vt fiat additio illius quod de nouo producitur ad infinitum prius productum, nec tamen propter hoc erit aliquid plus infinito.

16 Quod declaratur sic, quāuis infinito secundum q̄ infinitum est, nō possit fieri additio, nihil tamen prohibet quin infinito ex ea parte qua nō est infinitū fiat additio. Verbi gratia, si poneremus columnā infinitam secundum longitudinē, & non secundū latitudinē, secundū longitudinē nihil posset ei addi, sed secundū latitudinē posset: similiter, si poneremus eam infinitā ex vno latere, (puta versus orientē) finitam verò ex alio latere, scilicet versus occidentē, ex parte occidentis posset ei fieri additio, quāuis non ex parte orientis, iuxta quē modū dicunt illi qui ponunt q̄ motus potest esse ab æterno, q̄ à parte antē nullā potuisset fieri additio, neq; secundum extensionē, neq; secundum multitudinē reuolutionū, cū in illa parte motus fuisset infinitus, sed ex altera parte quæ nūc est, posset fieri additio, & secundum extensionē motus, & secundum multitudinē reuolutionū, quia ex hac parte finitus esset, si autem poneremus corpus omniqua; infinitum, nihil omnino posset ei addi, modo vt dicunt aliud est indiuiduum de toto cōtinuo, & de toto discreto. Totum enim continuum vnum est simpliciter. Totum autē discretum non est vnū, sed plura (vt iam dictum fuit) cōtinet enim plures partes, quarum quælibet habet propriā actualitatē discretam ab actualitate alterius. Ob hoc igitur non potest fieri additio toti continuo, quin fiat toti per se & primò, partibus autē per accidens & ex cōsequenti: sed toti discreto possibile est fieri additionē cū secundum se nullam habet vnitatem, sed sit primò & per se additio parti, & per consequens toti, cū igitur infinito secundum q̄ infinitū non possit fieri additio, ideo corpori omniqua; infinito nullo modo potest fieri additio, nec ratione totius, quia infinitum, nec ratione partū, quia partibus nō fit additio nisi per additionem factam primò & per se ad totum. Infinito autem secundum multitudinē semper potest fieri additio, quia vel non est infinitum omniqua; sed ex vna parte tantum sicut esset de multitudine reuolutionum cæli si motus fuisset ab æterno: vel dato quod esset infinitum omniqua; (cū non esset ens nec vnum

simpliciter) ei non fieret per se additio, sed partibus eius quarum quælibet secundum se est finita: & potest recipere additionem quæ redundat in totum (sicut per accidens) sic igitur nihil prohibet infinitum secundum multitudinē recipere additionem. Hæc tamen additio (vt dictū) non facit aliquid plus, quia plus & minus dicuntur per comparisonem ad communem mesuram quam impossibile est dare infinito. Et ideo per talem additionem infinitum non efficitur maius, nec prius erat minus.

17 Sed istud non est bene dictum, quia omne quod continet aliquid cum alio addito est plus illo, nec oppositum est intelligibile cū implicet contradictionē, si ergo infinito secundum multitudinē potest fieri additio necesse est q̄ facta additione illud sit plus primo, continet enim ipsam, & aliquid additum & ita aliquid erit plus infinito, & quod dicitur quod plus & minus dicuntur per comparisonem ad communem mesuram, concedatur, & ideo impossibile est illud attribueri infinito cui nō competit mensura, ad quod ex necessitate sequitur quod vnum infinitum sit plus vel minus altero. Hoc autem fit cū dicitur quod infinito potest fieri additio vt demonstratū est, ergo illud est impossibile.

18 Quod etiam patet ex alio, quia sicut infinitū in potentia, quia habet rationem partis semper potest recipere additionem (imò necessario recipit additionē) est enim tale infinitum cuius semper est aliquid fumere extra vt dicitur. 3. Physi. sic infinitum in actu cum habeat rationē totius & accipit nūquam potest recipere additionem, est enim tale infinitum cuius quantitatem accipientibus nihil est fumere extra, sed quicquid ipsius est possibile, totum est acceptum, propter quod si fit aliquid infinitum actu nullo modo potest sibi fieri additio, neq; secundum se, neq; secundum partem, quia & si parti per se sumptæ posset aliquid addi (quia præter ipsam semper est aliud fumere) tamen parti sumptæ in toto infinito actu nihil penitus potest addi, quia præter ipsam cum aliis sumptis non est possibile aliquid aliud sumi.

19 Secunda ratio talis est, totum æquari parti implicat contradictionē, cū omne totum sit maius sua parte, & hoc fit de primis principis, sed hoc sequeretur si esset dare multitudinē actu infinitā, ergo &c. Probatio minoris, binarius est pars ternarii, vt quaternarius, sed in multitudine infinita totæ essent quaternarii quot binarii, scilicet vtrobq; infiniti, ergo ibi pars æquatur toti, & totum parti, quod est impossibile, vt dictum est, quare &c.

20 Ad hoc respondetur per modū qui dictus est prius, scilicet q̄ in multitudine infinita binarii non æquantur quaternarii, nec tamē sunt plures, vel pauciores hī quā illi, quia inæqualitas plus & minus habent solum locum in illis quibus est communis mensura. Accipiendo ergo de multitudine infinita quemcunq; binarium & quaternarium, Maior est quaternarius binario sicut totū maius est sua parte, sed accipiendo totam multitudinē non sunt plures binarii quā ternarii, nec pauciores nec æquales, quia non habent communem mesuram.

21 Istud non valet, quia illud quod dicitur de cōmuni mensura falsum est (vt de dūctū fuit) tum quia sicut se habet pars ad partē, sic totū ad totum, si ergo infinita multitudine quaternarius aliquis, maior est binario, & plures sint binarii in quaternario, necesse est q̄ infinitum cōstans ex quaternariis sit plus infinito constante ex binariis, & quod in eodem infinito sint plures binarii quaternariis, sic igitur patet primum scilicet q̄ non est possibile aliquid esse actu infinitum secundum multitudinē.

22 QVANTVM ad secundum scilicet vtrū Deus possit facere aliquid actu infinitū secundum magnitudinem, tenetur cōmuniter quod non. Hoc autē probant alii qui sic, corpus sumitur dupliciter, naturaliter & mathematicè. Naturaliter prout dicit cōpositum ex materia & forma naturali cū accidentibus concomitantibus, mathematicè prout dicit solam quantitatem tripliciter dimensionatam, quod autē corpus sumptum naturaliter nō possit esse actu infinitū probatur sic, omnis determinata forma necessario requirit determinatam accidentia, sed omne corpus naturale habet necessario determinatam formam, ergo omne corpus naturale requirit necessario determinata accidentia, sed inter accidentia numeratur quantitas, ergo

ergo omne corpus naturale necessario habet determinatam quantitatem, impossibile est ergo qd habeat infinitam. Idem probatur secundò de corpore mathe. quia in corpore mathematico sunt idè penitus quantitas, & essentia, si ergo corpus mathematicum esset infinitum secundum quantitatem, sequeretur qd esset infinitum secundum essentiam. Hoc autè est impossibile, quia nihil potest esse reale præter Deum, quare &c. Item impossibile est esse corpus mathematicum absq; figura, quia figura forma est quantitatis, sed omne figuratum necessario est finitum, quia figura est quæ termino, vel terminus clauditur, ergo omne quatum necessario est finitum.

23 Quicquid sit de cõclusionè, rationes tamè istæ non volent, quod enim primò dicitur, qd determinata forma necessario requirit determinatam accidentem, distinguendum est de determinatione, est enim quædam determinatio ad certum genus & ad speciem, & hæc determinatione in accidentibus requirit omnis forma naturalis, forma enim coram requirit nigredinè, & forma cygni albedinè, & hoc modo quæritas etiã infinita est accidentis determinatam ad certum genus, & ad certam speciem. Alia est determinatio intra genus & speciem quæ attenditur secundum intèlum & remissionem in qualitatibus, vel secundum extensionem in quantitativibus, & hoc modo calor si esset infinite intensus non esset determinatus, & quæritas si esset infinite extensa nõ esset determinata, & talis indeterminatione fortè non est possibilis in qualitatibus propter ratione quæ tacta fuit sup. di. 17. quæst. 9. in illa quæstione, vtrum charitas possit augeri in infinitum, imò quælibet qualitas determinata est ad supremum & infimum gradum intètionis & remissionis sibi possibile, propter quod omnis qualitas in quacunq; re sit, habet hanc determinationem, sed quantitas non habet talem determinationem, neq; in maius, neque in minus, vt ibidè dictum fuit, nec eam requirit omnis forma naturalis (maximè forma corporis simplicis & homogenei, vt forma aëris) non enim videtur requirere tantam quantitatem determinatam quin possit indifferenter esse sub quantacunq;, etiam si esset infinita, nec video repugnantiam aliquam ex parte talis formæ.

24 Secunda etiam ratio nõ valet, quia infinitas essentia quæ includit perfectiones omnium generum repugnat creaturæ, & conuenit soli Deo, & hanc infinitatem essentia non haberet quæritas infinita, sed solum haberet infinitatem extensionis intra genus suum, quæ non est infinitas essentia quæ soli Deo attribuitur, & ab omni creatura negatur, propter quod itur in equiuoco de infinitate essentia intra genus & extra.

25 Tertia ratio minus valet, quia figura non est forma essentialis & intrinseca quantitatis. Alioquin quantitas esset composita ex aliquo tanquam materia, & ex figura tanquam forma, sed est forma accidentalis & extrinseca, pertinet enim ad aliud genus, scilicet ad genus qualitatis, quælibet autem res potest priuari omni tali forma saltem virtute diuina.

26 Aliter potest probari eadè conclusio sic, in omni natura habente gradus, supremum & infimum sibi inuicem correspondent, ita qd si esset possibile dare vnum & reliquum, si non, non, sed in quantitate non est possibile dare infimum vel minimum quo non possit minus dari, ergo in ea non est possibile dare supremum vel maximum, quo non possit maius dari, sed si esset possibile quod quantum esset actu infinitum non posset dari maius in illo, ergo &c.

27 Et si dicatur qd in numeris est dare infimum, scilicet, dualitatè, & non supremum, & ita non videtur qd hæc ad inuicem sibi respondeant. Dicendum qd non valet, primò, quia numerus secundum se non est aliqua natura, vt dictum fuit prius, dist. 27. Nos autè agimus de natura rei in se habente gradus. Secundò quia dato qd numerus esset secundum se aliqua natura, tamen gradus in numeris nõ attenduntur secundum eandem naturam specificam, sed secundum diuersas. Nos autem loquimur de gradibus in eadem natura specifica: propter quod instantia non est ad propositum. Prima tamen responsio melior est.

28 AD PRIMAM rationem in oppositum dicendum, qd sub qualibet specie figurarum diuifim accepta potest Deus producere aliquod indiuiduum, sed sub omnibus speciebus coniunctim acceptis nõ, quia species figurarum pro-

cedit sicut species numerorum, vt trigonum, tetragonum, & sic de aliis: species autè numerorum nõ possunt simul omnes accipi, cum causentur ex diuisione continui quæ procedit in infinitum successiuè & in potentia tantum.

29 Ad aliud dicendum, qd rationi quantitatis nõ repugnat finitum, & infinitum appositione, & diuisione successiuè, & in potentia modo quo determinat Philof. 3. Phyl. sed infinitum actu repugnat, nõ quantitati, sed cuiuslibet entitati creatæ, propter quod nullo modo est producibile.

30 RATIONES ante oppositum concedantur ratione conclusionis.

31 Secunda tamen ratio quæ videtur probare qd nõ possit esse aliquod corpus infinitum secundum magnitudinem non concludit. Minor enim est falsa, infinitum enim secundum magnitudinem non æquatur Deo secundum virtutem, tum quia in magnitudine infinita non oportet esse virtutem infinitam intensione, sed solum extensione, & hoc solum quantum ad illas formas quæ extenduntur extensione subiecti, quæuis Arist. insufficienter sentiat contrariè, 3. phyl. tum etiam quia si esset infinita intensione hoc esset intra certum genus & non secundum perfectionem omnis generis, propter quod non æquatur perfectioni diuinæ.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum omnipotentia possit communicari creaturæ.

Deinde queritur, vtrum omnipotentia possit comunicari creaturæ. Et videtur quod sic, quia ad plura se extendit scientia quam potètia (Deus enim aliqua scit quæ non potest, puta mala) sed omnis scientia potest comunicari creaturæ. Et videtur fuisse comunicata animæ Christi, ergo & omnipotentia potest comunicari.

2 IN CONTRARIAM arguitur quasi ex simili, quia animæ Christi communicatum fuit quicquid ei potuit comunicari, sed omnipotentia non fuit ei comunicata, vt dicitur, 3. lib. ergo omnipotentia non est comunicabilis creaturæ.

3 RESPONSIO. Absolutè dicendum est qd omnia potentia non potest creaturæ comunicari, quod patet primò, quia virtus quæ innitur alteri, & ab ea dependet nõ potest habere rationem omnipotentia, in hoc enim quod innitur alteri potentia, & ab ea dependet deficit ab omnipotentia: omnipotentia enim nõ est quæ deficere potest, quod autè alteri innitur, & ab eo dependet, deficere potest per subtractionem influentia eius. Omnis autè virtus comunicabilis creaturæ innitur alteri virtuti saltem diuinæ, & ab ea dependet: ergo nõ potest habere rationem omnipotentia. Secundò patet idem sic, omnipotentia se extendit ad producendum omne possibile, sed nulla virtus creaturæ potest se extendere ad producendum omne possibile, Alioquin cum omnis creatura sit de numero possibilem (solum enim deus est necesse esse) sequeretur quod creatura posset super se ipsam in producendo se, quod est impossibile, vt dicitur, 1. de trin. quare, &c.

4 AD ARGUMENTVM in oppositum dicendum qd minor est falsa, scientia enim animæ Christi non æquiparatur scientia dei, nec quo ad simplicitatè sciendi, nec quo ad multitudinem scitorum (saltem illorum quæ pertinent ad scientiam simplicis intelligentia) dato etiã quod omnis scientia quo ad numerum scitorum esset comunicabilis, non tamen omnipotentia, quia scientia habetur per solam presentiam scibilis ad scientem (siue secundum se, siue secundum aliquid ipsum representans) nullum autem inconueniens est, si intellectui beato videnti diuinam essentiam represententur in ea omnia creata, & creabilia, & ideo nõ omnino videtur impossibile quin intellectus creatus habeat scientiam omnium, sed potentia dicit excessum super possibile, & omnipotentia super omne possibile, & ideo nihil possibile (qualis est omnis creatura) potest habere omnipotentiam; Alioquin excederet seipsum.

QVÆSTIO QVARTA.

Vtrum Deus agat ex necessitate natura.

Tho. 1. q. 19. art. 3.

Consequenter queritur de modo actionis diuinæ. Et primò, vtrum Deus agat ex necessitate natura. Et videtur quod sic, quia illud quod in agendo sic est determinatum quod non potest non agere, videtur agere ex necessitate natura, quia potestates rationales sunt ad opposita.

P a sita,

Confer etiam ad quæ dicitur in 3. d. 14. q. 3. 4. 5. 6. 4. dist. 48.